

Skal denne vakre bygda endå ein gong bli endra for alltid?

Mange ubesvarte spørsmål i ny søknad om pumpekraftverk.

Vilkårsrevisjon eller utbygging?

Ein vilkårsrevisjon er oppretta for å vurdere og betre miljø- og brukarvilkåra i eit regulert vassdrag. Statsforvaltaren peikar nettopp på tiltak som minstevassføring, magasinrestriksjonar og moderne miljøvilkår som døme på forbetringar.

Difor kan ein stilla eit heilt legitimt spørsmål:

Korleis kan ei sak som skal revidera vilkåra til beste for natur og folk samstundes brukast som grunnlag for eit nytt pumpekraftverk med større inngrep i sentrum av Røldal?

Det er to ulike prosessar – vilkårsrevisjon og konsesjon til nytt pumpekraftverk – men dei blir behandla parallelt, noko som gjer saka vanskeleg å forstå for oss.

Norconsult

Miljøutgreiinga til dette selskapet er kome fram til at inngrepa er berre bagateller og har liten, middels og ingen innverknad på nokon av inngrepa. Dette er uforståeleg når me veit at det er eit stort inngrep. Lyse kraft DA er oppdragsgjevar.

Steinfyllinga:

530 000 m³ stein er eit enormt volum. Lyse opplyser at deponimassane blir reduserte samla sett ved å ta ut Novle 2, men ikkje så mykje om kva som skjer istaden. Det er framleis uklårt kor høg og kor brei steinfyllinga ved Røldalsvatnet blir. Dei skriv òg at steinfyllinga på Liamyrane ikkje er naudsynt då Novle 2 dett ut. Til orientering er alt på Liamyrane allereie skifta med det nye store veganlegget på E134, så der er det ingen vesentleg endring av naturinngrepa. Steinfyllinga og pumpinga aukar i staden i Røldalsvatnet midt i bygda.

Steinfyllinga i Røldalsvatnet vil truleg auka frå 100 til 150 mål? Etter vedlagt kart ser det ut som det vert fyllt opp på noverande fylling og soleis vert steinfyllinga høgare enn no. Dette er enormt stort i dette landskapet, men omtala som bagatellmessig i Norconsult sin rapport. Og kva med avrenning? Her er noko rart.

For eksempel: Ved steinfyllinga (deponiet) på Seljestad er det laga filtreringssystem for å hindra forurensing av vassdraget.

Kva skil Seljestad frå Røldalsvatnet når det gjeld ureining?

Strandlinja:

Dersom fyllinga blir lagd ut i austenden av vatnet, vil store delar av dagens strand og ferdselsmoglegheiter forsvinna. Dette er eit landskaps- og friluftsområde der det er fint å gå tur ved vatnet. Det er kome forslag for at området skal få ei samfunnsnyttig bruk. Dette handlar ikkje om nyttig bruk eller ikkje. Dette handlar om eit enormt naturinngrep i og ved Røldalsvatnet som ligg midt i bygda. Ingen anna stad i Norge vert eit vatn senka 17 meter midt i ei bygd og i tillegg har me dammar og reguleringar i og rundt bygda på alle kanter.

Vasstand:

I den opphavlege søknaden kunne pumping endra vasstanden i Røldalsvatnet med 75 cm. i døgeret. Den endra søknaden må visa kva som faktisk blir ny drift og nye vasstandsvariasjonar, men dette er ikkje tydeleg omtalt i samandraget. Frå før er vatnet senka med 17 meter.

Valdalen som no er tatt ut av planen, er omlag like stort som Røldalsvatnet og skulle opp og ned 2 meter i døgeret. Desse 2 meterane skal no kompenseras med Røldalsvatnet.

Resultatet er truleg Røldalsvatnet opp eller ned 1,5 til 2,5 meter i døgeret og kanskje meir? (På 2 døger kan det bli 5 meter, ingen veit).

Kva med straumar og sug i vatnet ved inntaka og utløp, i Røldalsvatnet og Votna?

Kva med blanding av vatn når det gjeld organismar, fisk og ørekyte?

Frostrøyk

Meir ope vatn om vinteren kan gje meir frostrøyk og endra lokalklima. Dette er eit reelt tema som fortener fagleg vurdering, ikkje berre antakingar slik som Norconsult er kome fram til.

Grunnen er at det bur fortsatt folk i Røldal som er og vert påverka av frostrøyk.

Votna

Votna vert truleg omlag som før Lyse endra søknad som er heva eller senka 4 meter i døgeret? Her vil barrieren for reinsdyra vera lik som fyrste søknad og heilt upåverka om det kjem lang tunell eller ikkje. Lyse argumenterar med at lang tunell vil betra forholda for reinen! Tull. 4 meter på Votna er bortimot ei total barriere mot Gautheller, Staven og Svandalsflona uansett om det kjem lang tunell eller ikkje. Her må Lyse setja seg inn i lokale forhold og vita kva dei snakkar om, men eg forstår at det er vanskeleg for folk som ikkje bur her, likevel pliktar dei i vita kva dei vil øydelegga.

Det dei fokuserar på er Holmevatnet, og der snakkar me om 0,1 m. opp og ned om vinteren etter isen er lagd. Votna med 4 meter er ikkje nemnd i denne samanhengen. Er det med vilje eller uvitenheit?

Transformatorstasjon:

Plassering, høgd, og visuell påverknad er knapt nemnt. (Statnett) Kvifor? Er det for å tona ned det som må til i samband med denne utbygginga?

Anleggsperioden

Ein seks år lang anleggsperiode betyr sprenging, knusing, massetransport, støv og avrenning til vatnet. Dette krev eigne avbøtande tiltak og grundige utgreiingar. Er det gjort?

Normalt er anleggsperioden ei negativ belastning for lokalsamfunna der det skjer, men ofte fører det med seg utvikling og arbeidsplasser når det er ferdig. I tillegg gjev det mogelegheiter for lokalt næringsliv. Dette anlegget er så stort at det er lite små lokale firma kan utføra. Det viser det store veganlegget på E134 og anlegget på nytt overløp på Valdalsdammen dei siste åra. Svært lite eller ikkje har lokale nytt godt av desse 2 store anlegga.

Det er difor mange som spør: Kvifor skal Røldal bera belastninga dersom bygda ikkje får ei varig gevinst? Aktivitet i nokre få anleggsår kan ikkje erstatta levande lokalsamfunn i tiåra som kjem.

Og når anleggsperioden er over reiser verdiane ut or bygda, medan naturinngrepa vert verande.

Arbeidsplasser

Det er nemnt opptil 10 arbeidsplasser i Ullensvang og Suldal etter at anlegget er sett i drift, men ikkje noko er lova. Dei som måtte bli tilsett kan bu kor dei vil, også utanfor Røldal og Ullensvang, dette kan ingen styra. Me treng folk som bur her for å behalda funksjonane og tilboda i bygda. Ei 60 år gammal historie har vist at kraftutbygginga ikkje har styrkt Røldal som samfunn til no. Pengane går rett til andre kommunar og kommunekassen i Ullensvang, lite har funne vegen attende til Røldal der naturinngrepa er følbare og synlege.

Kjære alle

Så kjære alle politikarar og byråkratar i kommune, fylke, NVE og stat. De må setja «dokkan» inn i kva dette er, før de seier ja til denne øydeleggjande utbygginga i Røldal, sjølv om de ikkje bur her.

Ingen veg attende

Denne utbygginga medfører på nytt ei enorm og endå større steinfylling midt i bygda som ikkje er reverserbar, dette vert slik til evig tid slik fyllinga frå kraftutbygginga i 1960 åra som øydela ei fin vik og gjorde øya som var der, landfast då kanalen som leiar elva ut på fjellgrunn vart bygd.

Lyse saman med Hydro fekk denne store kraftproduksjonen til evig tid, men er ikkje nøgde. Dei er villige til å øydeleggja endå meir for økonomisk vinning, og det på «ann-manns» grunn, i ei anna bygd, i ein anna kommune, i eit anna fylke, som dei sjølv slepp å sjå. Dette viser ein total mangel på respekt for oss som bur her. Men! Dette er då berre ei fjellbygd med knapt 400 innbyggjarar.

Miljøhensyn

Sei ikkje at dette er av omsyn til samfunnet og miljøet.

Dette er av omsyn til seg sjølv, Lyse kraft DA. Det skal pumpast på låg og seljast på høg pris.

Korleis heng det saman med at det vert lågare straumpris med pumpekraftverk?

Eg minner om at det frå før er ein formidabel kraftproduksjon (RSK ca.3,3 TWh) med resultat at alt av vatn, tjødnar, bekker og elvar er regulerte og lagde i røyr. Berre «flaumbekker» er att.

Friluftskommunen Ullensvang

Røldal vert omringa av steinfyllingar på Seljestad, Liamyrane og no dette som kan koma midt i bygda.

Friluftskommunen Ullensvang er opptatt av å ta vare på resten av det me har av natur, det viser eit einstemmig kommunestyre frå møtet 16.september. Me vil ikkje ha dette øydeleggjande pumpekraftverket.

Utdrag og tolking av vassforskrifta som NVE har vore med eller har utarbeid vil eg tru.

§ 4 – Miljømål for overflatevatn

Kva seier lova? Elvar og innsjøar skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Der vatnet allereie er påverka av kraftutbygging, skal ein arbeide for det beste miljøet som er mogleg å oppnå.

I Røldal betyr det: Røldalsvatnet, Valdalselva og andre regulerte vassdrag skal vurderast ut frå fisk, strandsona, botndyr, planter og vassføring – ikkje berre kraftproduksjon.

§ 12 – Nye inngrep og forbod mot forverring

Kva seier lova? Eit nytt tiltak som kan gi dårlegare miljøtilstand, kan berre godkjennast dersom strenge vilkår er oppfylte:

1. tiltaket har stor samfunnsnytta
2. det finst ikkje eit vesentleg betre alternativ
3. ein gjer alt som er rimeleg for å redusere miljøskaden

I Røldal betyr det: Dersom Lyse ønskjer større pumpekraftverk, høgare fylling eller meir regulering, må dei dokumentere at dette ikkje unødiggjor forverrar vassmiljøet.

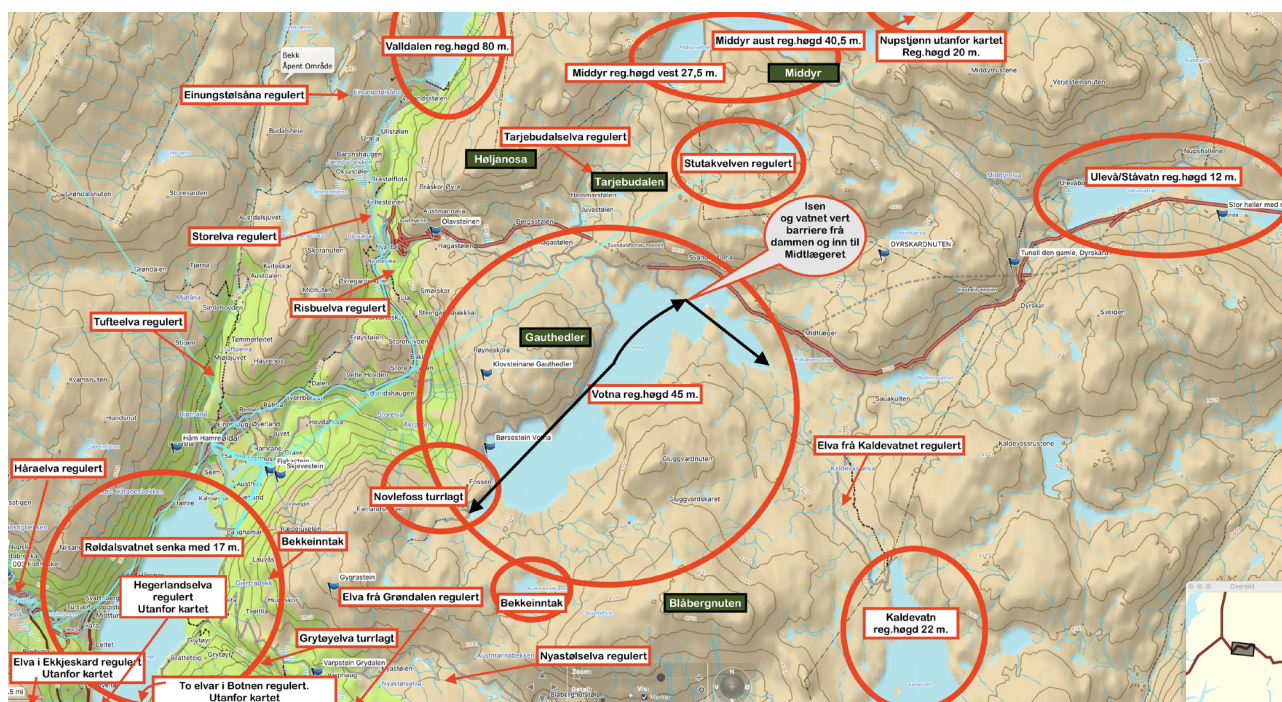
§ 13 – Kunstige og sterkt modifiserte vassførekomstar

Kva seier lova? Regulerte vatn kan klassifiserast som sterkt modifiserte. Då er miljømålet ikkje «god økologisk tilstand», men godt økologisk potensial – altså den beste miljøtilstanden som kan oppnåast utan å øydeleggje den viktige samfunnsnytta.

I Røldal betyr det: At Røldalsvatnet er regulert gjev ikkje frikort til nye inngrep. Tvert imot skal revisjonen vurdere om naturen kan få betre vilkår, til dømes strandsona, vasstand og gyteområde.

Eg ber om at dette pumpekraftverket må aldri koma!

Kart over utbyggingane som er idag.

Helsing
Oddbjørn Lynghammar
Odlandsvegen 31
5760 Røldal

Tel. 90993551